

בעזה שיי"ת

קונטרס עניית אמן כהלכתה

(לבית משה)

חומר הקונטרס, ביאור מקיף על כל הנוגע להתרשלות אמירת איהש"ר, והדרכות נכונות להורים ומלמדים ושאר ראשי העם, וגם קונטרס המראה באצבע בש"ס וכל מדרשי חז"ל כי חומר הענין מורכב על ראשי העם, מלמדים, והאבות שאין עושין כפי המוטל עליהם.

ועוד בה שלישיה ליקוט חדש ושלם מש"ס, זוה"ק, ומדרשי חז"ל מעלת אמירת אמן כהלכתה, ועוד עובדות ומעשיות אמיתיות בענין אמירת אמן ויהש"ר.

הו"ל בחמלת ה' עלי בזכות אבותי ורבותי הק' זי"ע

הק' שלום יודא גראס

רב דקהל, מגן שאול, דהאלמין, ור"מ בישיבה וכולל, בית ישעיהו
„מכון להוראה בשחיטות ובדיקות“

בעהמח"ס: אפית המצות השלם (י' חלקים); גידולי יהודה (על הלכות ציצית); שו"ת זבחו זבחי צדק (על הלכות שו"ב); חינוך ישראל סבא (מדריו לחינוך הבנים והבנות); מדריו לצניעות; מזוהת שלום (על ה' מוזה); מנוחת שלום (הדרכה לכשרות); מנוחת יהודה, (על חומר איסור, חלב עכו"ם ו„סימלאק“); נפש ישעיהו (על מאכלות אסורות, ה"ח); קדושת ישראל (על הלכות יחור); ושי"ס.

בלאמוריר הרהיג הצ' מוהר"ר ישעיהו זאב גראס זצ"ל נכד השרף מסטרעליסק, ר' יעקב קאפיל חסיד, ט"ז, בית, תוניס, רשיי, ולמעלה בקודש עד דוד המלך עה"ש.

הקדמה

הקונטרס אשר אני מגיש לפניכם היום מטרתו לעורר ישיני העם מתרדמתם כוונתי ענין אמירת אמן הנזנח בעודה"ר מאד מאד עד שנראה ח"ו כאילו אי"ז בגדר חובה רק ברצון תליא ורשות הוא, ותחת אשר יתעוררו האבות לחנך בינהן והמלמדים תלמידיהם לעמוד השקט בעת חזרת הש"ץ ואמירת קדיש כדי שיוכלו לענות במקום הראוי באופן הראוי ולזכות לכל היעודים טובים שנאמרו ונגזרו בעבורם ולהנצל מעונש המר והנמהר למבטלם מפטפטים פטפוטי דברים ורעות רוח ומאבדין כל הון יקר הלזה.

ואשר ע"כ ראשית מלאכתי להראות לעיני כל כמה מן האפשרות גם בדור שפל שלנו לעשות גדולות ונצורות ולהחזיר עטרת תפארת אמירת אמן ליושנה באופנים הכי נוחים, ובאמצעים הכי קלים ונחסר רק קצת הרגש פנימי לרציניות הענין, ורצון טוב לזכות הרבים בדבר העומד ברומו של עלם ובנ"א מזולזין בה.

וכדי לעורר רצינית בדבר, וגם כדי להקל על העוסקים, חברתי קונטרס הנוכחי אשר בעזה"י יש בו משניהם, וגם עצות מועילות ככל הצורך, ויה"ר שיתקדש שם שמים על ידינו ונזכה לגאולה שלימה האמיתית בניקל, וביטול כל גזרות וצרות וחבלי משיח ע"י אמירת איהש"ר כראוי כמבואר בחז"ל.

מיר בעטען זייער מען זאל דעם קונטרס נישט אוועקשטעלען, נאר פון צייט צו צייט איבערקוקען, וויא אויך מיט אלע מעגליכקייטען דאס צושפרייטען ביי קרובים שכנים און גוטע פריינט, מיט דעם וועט מען האבען א חלק אין זיין א מזכה הרבים.

אזוי ווי די הוצאות זענען אויסערגעווענליך גרויס, בעטען מיר זייער איינצושיקען לויט די מעגליכקייטען צוא דעקען א טייל פון די הוצאות, מיר זאלען קענען ווייטער ממשיך זיין מיט די הייליגע ארבעט בעזה"י.

הסכמות ומכתבי עידוד נדפסו בשו"ת „זבחו זבחי צדק“ ובספר „אפיית המצות השלם“ (ג"ח) ובספר „אכילת מצות בישראל“ (ז"ח) ובספר „נפש ישעי“ ב' חלקים ובקונטרס „מנחת יהודה“ ח"ו מספרי „נפש ישעי“ על מאכלות אסורות, ועוד.

מודעה

הקונטרס הלזה הנדפס למטרת זיכוי הרבים אפשר להשיג כחנם לכל מנהלים וראשי ישיבות מלמדים, מורות, ומדריכות כמסודות החינוך לבנות וכל מי שרוצה לזכות לעצמן או לזכות אחרים בנושא זה.

קונטרס

עניית אמן כהלכתה

פרק א

התעוררות לראשי ישיבות, מלמדים, מדריכים אדמורי"ם ורבנים וכל רועי צאן קדשים

הנה אחת מגודל הפירצות שנפרצו בעוה"ר במילואן וגורמים אריכות הגלות ושאר צרות ה' ירחם, הוא עניית אמן, ויהש"ר, ושיחה בטלה בעת התפלה, שכבר הגיענו לדיוטא אחרונה בעון זה.

והגם שכבר האריכו המחברים והמלקטים בענין חומר האיסור ותוצאות העונשים, מ"מ היות שכבר אמר שהמע"ה דבר בעתו מה טוב, ואין ביהמ"ד בלא חידוש חשבתי כי כעת הזמן מוכשר להתעוררת חדשה, העירני חז"ל דהרואה צרות תכופות מתגברות מכל צד בכללות ובפרטות יפשט אחר עונות הדור, ולפי דברי חז"ל שיתבארו בסמוך יראה כל הרואה כי בעוה"ר כל הצרות והמצוקות המוצאין אחינו בני ישראל בכל קצות תבל ביטול עניית איהש"ר ואמן הן הנה היו בעוכרינו, וכמעט אין גם אחד מישראל שלא נפגע הוא או ממונו, או משפחתו, או קרובו באיזה צרה שלא תהי'.

וכ"ז לבד ספינת כלל ישראל המטורפת בלב ים של צרות צרורות משונאי ומהרסי הדת שרוצין להרס ולקעקע כל נתח טוב מקדשי בני ישראל לולא רחמי שמים המרוכים העומדים לעזרתינו בכל עת ורגע ממש.

לבד מכל אלה נוסף צרות העולם בכלליות, והיינו מלכיות המתגרות זו בזו, וכל רגע עלולה להביא... ד' ירחם.

ודבר יקר ראיתי בספר דבר ישראל במאמר עניית אמן עפמ"ש בשל"ה עה"כ כי אקח מועד אני מישרים אשפוט, והיוצא בקיצור כי מה שמחשב כל אחד על מצות שיונת שקשה לו לקיימן מחמת טירחא או שאר אונס וקישויים ורוצה לפטור עצמו מדין של מעלה, או עכ"פ להקל עונשו לעתיד בטענות אונס זה מהני רק באם מקיים המצות הבאין לו בנקל, כדבעי, אבל באם גס אלו אינם עולין לו כהוגן מגלגלין עליו את הכל, ומה"ט מי שאינו לומד כל השבוע ולומד שבת ויו"ט כעתות הפנאי ניצול על כל השבוע דזה מגלה שגם בימות החול הי' שוקד על דלתי התורה לולא טירדות המרובות, אבל באינו לומד שכיו"ט נענש גם על ימי החול, עכתו"ד השל"ה הק'.

היאך לא יחרדו לכבות הרבנים ובעלי השפעה, ואיך לא תסמר שערות ראשם לדברי הילקוט הזה, שסנהדרי הגדולה ע"י שלא מיחו הרגו ע"ב אלף בגבעת בנימין, וכמה אנו צריכים למחות ולהתריע ולהזהיר את העם בכל הדרשות, להציל את העם מכל המכשולים.

ב.

ואיתא במסכת שבת דף נ"ד ע"א: כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם נתפס על כל העולם וכו'.

ועיין בספר חרדים דף מט: דה"ה השותק לצרכי מצוה שהוא בכלל ולא יהיה כך ערות דבר ושכ מאחריך. וכ"ז אפילו ליחיד וכ"ש הרבנים שאחריהם גדולה של מי שיש בידו למחות, ואמרו חז"ל רישי עמא דידיעו ולא מחו בידייהו אתענשו בקדמיתא. (ועיין בספר הקדוש ויואל משה ממרן הגה"ק אדמו"ר מסאטמאר זי"ע הקדמה דף י"ב, בירור הלכה על ענין מצות הוכיח תוכיח את עמיתך, ואין להתחשב כמה שיאמרו הבריות אם הדבר נוגע לכבודו יתברך שמו וכו').

ג.

והנה הטעם לדברי הילקוט הזה יש לומר על פי מה שמביא בספר דבר בעתו מבעל החפץ חיים זצ"ל וז"ל: גם ידע האדם שיש חילוק גדול בין העובד ה' ומקיים מצוותיו בעבור שחפץ באמת בעבודתו ובמצוותיו, ובין מי שעושה הכל רק לקבל שכר בזה ובכא, ויורה על זה הכתוב אשרי איש ירא ה' במצוותיו חפץ מאד, ויורה על זה הכתוב במצוותיו ולא בשכר מצוותיו, וזה שנאמר ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, ור"ל אפילו מקיים מצוות ה' אבל רק בשביל עצמו תראו ההיכר ביניהם לעתיד לבא.

ובמה יבחן האדם אם הוא עובד אמיתי או כוונתו בעבודתו רק בשביל הנאה עצמית לקבל שכר ולהנצל מעונש. הבחינה הוא בזה, דמי שהוא עובד אמיתי, תשוקתו שיהיו הכל עובדי ה' ועושי רצונו, כדי שיתגדל כבוד השי"ת, ואם הוא רואה אנשים עוברים על רצון השי"ת הוא מיצר ודואג עד מאוד. לא כן מי שכוונתו רק בשביל הנאת עצמו, אין חושש כלל אם שאר אנשים עוברים על מצוות ה', וחושב כיון שהוא בעצמו נזהר שלא יעבור על התורה ולא יענש בגיהנם, די לו, ועל כן אינו מיצר ודואג כלל שאחרים מחללים שם כבודו ית' כשאת נפש.

והלא אנו רואין בכל יום פגעות שונות ומשונות קאר עקסידענטן, הארץ אטאק, האלד אפ, גזילות, רציחות, שריפות, באנקראט חולי הידוע רח"ל ועוד אשר תקצר היריעה מהכיל אנשים צעירים נחטפים באופן מבהיל באיכות, ובמספר מרובה אשר לא נשמע כזאת מעולם, וכי חשד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא בתמיה, ואחר שהעידו לנו חז"ל במוקדם כי כל זה יארע באם אין נזהרין בעניית אמן, ע"מ הצורך לחפש אחר שאר בודקי עבירות ולישאר כמתמאי מה זה וע"מ זה עשה ד' ככה לארץ הזאת.

והאמת כי בימים הראשונים בזמן שהיו קהלות ישראל על מכונם וכל אב"ד ה" אחראי על בית מדרשו וקהלתו ועירו, ועל כל צרה שנשנה ונשלש היו הרבנים מקבצים הבעלי בתים ודורשין להן טעם העונשים. ועי"ז נתעוררין לשוב ולעובדו כראוי, וגם ידם היתה תקיפה לתקן תקנות שונות כביהמ"ד לפי צורך השעה והזמן.

לא כן דורות האחרונים דמלבד מה שאין בידינו בעוה"ר להעמיד הדת על תלה, כי כל אחד מתקנא בירך חברתה ואם ירצו לתקן תקנה בענין אמירת אמן ויהש"ר וכיוצא אז מתיירא כי המסרכים לציית יתנו כתף סוררת לבית מדרשו, וילך לביהמ"ד אחר להתפלל במקום שמקילין בדברים הללו, גם אין הרבנים מרגישין בגודל האחריות המוטל עליהם בע"ז בידועם כי בעה"ב הבא להתפלל בבית מדרשו אין משועבד לדעתו ורצונו כלל ואינו תחת ידו בשום דבר רק כמו שנכנסין לחנות כושם לקנות בשמים ולאיטליו לצורך כשר כן הולכין לחנות בני אדם להתפלל תפלת צבור, ומשום זה אע"ג דשתקו רבנן אי"ז ראי' דניחא להו, אלא שאין מוחזין מחמת טעמים הנ"ל.

וכ"ז גורם התרשלות גדולה במקצוע של עניית אמן ויהש"ר (כמו שאר פירצות הדור) והלא תפלה נמנה בין ג' דברים הצריכין חיזוק, וכיון שבטל כח התחזקות בטל אמירת אמן כמעט וכיון שנתבטל אמירת אמן נתרבו צרות ישראל עד למעלה ראש ד' ירחם.

אבל זאת לדעת כי על אף שיש מקום כראש ללמד זכות על התרשלות הרבנים לעמוד בתוקף על פרט זה, מ"מ א"א ליטול האחריות לגמרי מעל ראשיהם מחמת כמה טעמים:

חדא, דאין לך אדם שאין לו שעה וע"כ יש זמן מוכשר לכל רב ומחזיק ביהמ"ד לשאת נואמו לפני המתפללים כגון לפני קרה"ת, או בסעודת רעוא דרעוין, או בשאר סעודות מצוה, ואז צריך לנצל שעת הכושר לעורר מענין התרשלות בזה ולהסביר להמתפללים חומר הדבר כפי המבואר בדחז"ל וכיד ד' הטובה עליו ולהבינם כי כל זה גורם הצרות ופגעות של כל אחד, זה בחוליו,

וכן נמי לענין ת"ח אף דאינו חייב להעיד במקום שאינו לפי כבודו, אבל לאפרושי מאיסורא צריך להעיד, כדאיתא בשבועות ל' ע"כ, דאם לא יפרישו מאיסור במקום שיש ביכלתו יענש גם הוא. וכדאיתא בויקרא רבה שה פזורה ישראל, מה דרכו של שה לוקה באחד מאבריו וכולם מרגישים, ר"ל שדרך של השה כל העדר מתחברים ביחד, וכשאחד לוקה ברגליו והיא עומדת יעמדו כולם. אף ישראל אחד חוטא וכולם נענשים.

תני רשב"י משל לכני אדם שהיו יושבים בספינה נטל אחד מהם קודח והתחיל וקדח תחתיו, אמרו לו חבריו למה אתה עושה כן, אמר להם מה איכפת לכם לא תחתי אני קודח, אמרו לו מפני שאתה מציף את הספינה וכו'.

וא"כ לענינינו נמי אם לא נשים לב להוכיח את אחינו בנ"י, שע"ז היינו יכולים למנעם מאיסורי ל"ת וכו', אם לא נוכיח בוודאי יש עונש גדול, ויש עונש גדול כבא עת הפקודה ואתה עמדת מרחוק ולא ראית להושיעם בעת דחקם, שלא יבואו לידי האיסורים הללו, וע"כ בא וקבל דינך כיאתה לך.

1.

ומה מאד יתמרמר על זה שבדבר תוכחה קלה הי' יכול להסתלק מכל אלו הדינים. ואל יתפתה בנפשו לומר, שבדאי לא יהי' הדין עליו לבד, כי אינו יחיד בעירו. כי לעומת זה תדע, כשנתחייב אדם בערכות גדולה לכמה עשרות אלפים דינרים אפילו נתערבו אתו עוד כמה אנשים, מיהו כשמגיע לזמן התשלומים, אפילו אם יגיע עליו רק חלק מן הערכות, הוא עולה גם כן לסכום גדול, אשר ייצר לו מאד עי"ז.

ואף כאן בענינינו, אלו האנשים אשר יש בידם לזרז את אנשי עירם להחזיק במצוה זו וכו', ולמנוע נפשות ישראל מאיסורים והתרשלו כודאי עיקר האשמה תהי' עליהם וכדאיתא בתנא דבי אליהו כל מי שסיפק בידו למחות ולא מיחה ולהחזיר למוטב ואינו מחזיר, כל הדמים הנשפכים אינו אלא על ידו שנאמר ואתה בן אדם צופה נתתיך לבית ישראל ושמת מפני דבר והזהרת אותם ממנו באמרי לרשע מות תמות ולא הזהרת וגו' הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש.

ולדעתי זה מה שאנו מתחננים באבינו מלכנו שתי בקשות, א"מ מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך ואח"כ א"מ מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו. ולכאורה היינו הך. ולדברינו ניחא דמתחילה אנו מבקשים על סליחה על עונות ופשעים שאדם עובר בעצמו ואחר כך אנו מתחננים עוד

עניית אמן כהלכתה

ז

קדיש ולהשקיט בנחת ושלוחה, וכמו שכל בעל ביהמ"ד יודע שלצורך הביהמ"ד צריך לתקוע יתדות בכותלים לתלות עליה הסרבל והכובע, כן יהי לחוק חיוב להעמיד איש המוכשר לצורך זה, ולמה לא יהא כהנת כפונדקית.

והשלישי הכי קשה מה שבעוה"ר האנשים המסויימים הנקראין „שיינע אידען“ אין נזהרין כאמירת איהש"ר מפעם לפעם ונמשכין בשיחה וזהו באמת חילול השם גדול בין מצד אותם הרואין שהגדולים אין נזהרין וכ"ש מצד פשוטי המון שאין להם ממי ללמוד מוסר שלא לעשות כן, והוא חילול השם נורא, לבד ממה שמכונה עי"ז ממחטיאי הרבים שאין להם חלק לעוה"ב.

ולו חכמו ישכילו איזה בתי מדרשים לעשות תקנה חיובית בבית מדרשם שלא להניח להתפלל שם רק אותם שביכולתם לעצור רוחם מלעסוק בשיחה בטילה בעידן תפלה אז יראו כי לא יפסידו בזה וכמאמר העולם „צום באשעפער דערלייגט מען נישט“ ומה גם שידענא בבירור כי מצוים ב"ה הרבה מאד אברכים שמחפשיין אחר ב"ה שמתפללין שם כהוגן בלי שיחה מתחלת התפלה עד סופה, ואין מעצור מה' להושיע בין רב למעט.

עוד נקודה חשובה שראוי לדבר בו, כידוע כל אב ואם מאיזה מדריגה שיהיו בעבודת השי"ת וקיום מצותיו, כ"ז שמאמינים בד' ותורתו מקוים ומשתוקקים שבניהם אחריהם יהיו יראי ד' ועושי רצונו, כמו שענינו רואות בכל יום, וכבר האריכו ספרי מוסר כי עיקר כחו של גידול הבנים הוא מעשי האבות, שדרך הגידולים להמשך למנהג אבותיהם, וא"כ דעת לנכון ניקל שאב הרוצה את בנו שיתפלל כראוי ויענה אמן ויהש"ר בעונתו לא במהרה יראה פרי עמלו, אם הוא בעצמו לא יעשה כן, בשגם שהבן רואה כי אין דברי ומוסרי האב יוצאין מן הלב שהרי הוא בעצמו אינו זהיר במה שמזהיר לו, וכל יגיעו לריק עי"ז.

ולאו מן הנמנע למצוא בנים שאחר מנה של מוסר מהאב ענו ואמרו טול קורה שבין עיניך וקשוט עצמך תחלה.

היוצא מזה, כי מעשי אבות סימן לבנים להמשיך בדרכם וזולת זה להבל יגיעו.

והרב של הביהמ"ד ישים אל לבו גודל הזכות שאנה ד' לידו להנהיג ביהמ"ד שהוא מקום תפלה ותורה, ובידו לעורר הרבים לקיים מצות השייכים בביהמ"ד כמו ביטול שיחה בעת התפלה ועניית איהש"ר בעונתה וזכות זה עומדת לו לעד כי האבות ימשיכו דרכם לדורותיהם אחריהם, וכל הזוכין עי"ז עד סוף כל הדורות הכל נמנה לזכותיו, כמבואר בחוה"ל בכח זכותו של המזכה רבים ע"ש.

ולבד מכ"ז זכותו גדול מאד כמבואר בדחו"ל ובס"ח רמ"ק ושאר ספרי

מעצור לרוח ממללא, לרגעים אחדים הגורליים שבה דנין אותו למעלה (כמבואר בחז"ל ובסה"ק) או לעינינו שכך רואות. ומה יכאב לבנו שבעלי ההשפעה אינם מעוררים את לבב אחינו בכל דרשותיהם ודבריהם להוכיח את אחינו שלא יביאו ח"ו אסון עליהם ועל כלל ישראל.

ט.

ועכשיו נבין היטב את המדרש ילקוט שהתחלנו, שבשביל שלא מיחו הסנהדרין נקראת על שםם הריגת ע"ב אלף מישאל בגבעת בנימין, כי כל אחד קיבל ערכות זה לזה, וכשלא מיחו הרי פונים אל הערב מי שערב בעדם, והערכים הם הסנהדרין שצריכים ללכת מעיר לעיר ומכפר לכפר, לזעוק ולהתריע על חטאת ישראל שהם נכשלים.

ועיין בספר מבשר צדק שפירוש מ"ש אם אין אני לי מי לי, כי אפילו יחי' אדם אלף שנים ויעסוק בתורה ועבודה אעפ"כ לא יוכל לצאת ידי שמים מה שמחויב לעבוד את השי"ת. ותרופה אחת מצאנו לו אם יזכה את הרבים בתורה ובמצוות אז תורתם ומצוותם יהיו לו למליצי יושר לפני אב הרחמים יתברך. וז"ש אם אין אני לבדי עוסק בתורה ובעבודה אלא אני עוסק עם רבים ומזכה אותם, מי שיעשה מצוות ומעש"ט לי שייך לי כיון שאני זכיתי אותם וכל מה שעושים יעלה על חשבוני. וכשאני לעצמי עובד ה' ואינני מזכה את הרבים מה אני כלומר מה אני נחשב וכו'.

ועיין בספר חרדים הקדוש ובתשב"ץ הקדוש וברמב"ם שמוכא ואהבת את ה' אלקיך שידרוש לאחרים דברי כבושין עד שיאהב ויכניס את אהבתו יתברך על בריותיו וכמו איש נאמן האוהב את המלך משתדל בכל כחו להכניע אומות אחרים להכניסם תחת ממשלת מלכו.

ובודאי אין חילוק בין אדם קטן ובין אדם גדול כל מי שנאמן למלך משתדל להכניס אהבת המלך בלב הבריות. ועל אחת כמה וכמה להכניס אהבת מלך מלכי המלכים בלב הבריות גם הקטן יאמר גדול אני וכל אחד מה שביכולתו לעשות לאהב את הקב"ה על הבריות מחויב לעשותו ככל האפשר ואפילו אדם קטן אם ימנע עצמו מזה מפני עניויותו ענשו גדול מנשוא שמנע הטוב למלכנו (ס"י).

ובספר הקדוש חובת הלבבות שער אהבת ה' פ"ו: וכן מי שאינו מתקן אלא נפשו בלבד תהי' זכותו מעוטה ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות תכפל זכותו כפי זכיות כל מי שמתקן לאלוקים. כמו שאמרו חז"ל כל המזכה את

הדברים מגיעין גודל העונש להתרשל לעורר הרבים למצוה גדולה הלזו מחמת עצלות, או חשש רחוק של הפסד ממון אשר לא במותו יקחנו, או אי כבוד המדומה של האי עלמא, ולאידך גודל זכות המזכים, וכן השכר הגדול של המקיימין מצות אמירת אמן ויהש"ר כדבעי ועונש האין מקיימין, ומזה יבינו ראשי העם כמה גדול האחריות התלוי בהם ומשם יבינו כי לא שררות ניתן להם אלא עבדות.

וכל דברינו הנ"ל שייכין לכל מי שיש לו השפעה כל דהו לזולתו כגון: רבנים לבעלי בתים — אדמור"ם לחסידיהם, ראשי ישיבות לתלמידיהם, מלמדים לתינוקותיהן, וכו' וגם פשוטי המון העם חייבין עכ"פ באחריות נכסיהם שהם בניהם אשר יקומו אחריהם.

וכל מה שכתבתי עד הנה הי' מהענין הכללי של עניית אמן, אבל לדאבונינו יש להוסיף ע"ז כי הרכה גופי הלכות הנוגעין לאמירת אמן נזנחין מטעם חסרון ידיעה, וגם מחמת מכת המדינה שהרצים לפני התיבה יצאו דחופים בדבר המלך מלכו של עולם, עד שאפילו הרוצים לקיים האמירה עפ"י שו"ע נבצר מהם יזמתם כי הדבר תלוי בדעת הש"ץ, וגם זה יתבאר אי"ה בסמוך בפרק ה'.

* * *

פרק ב

למלמדי תינוקות ומנהלי תשב"ר

אני טרם אכלה לדבר מהתחייבות המנהיגים לעורר בהמכשול הנורא של אי עניית איש"ר בעונתה אשא משלי מול פני מלמדי תשב"ר ומנהליהם.

מבואר ברש"י ב"ב ח: ע"מ שדרשו חז"ל ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד,, אלו מלמדי תינוקות", פירש"י, מצדיקי רבים הן שמלמדין ומחנכין אותן בדרך טובה, עכ"ל. הרי שעיקר שכר הגדול הגנוז למלמדי תשב"ר לע"ל הוא ע"מ שמחנכין התלמידים ומדריכין אותן בדרך הישרה, ועכשיו הגע עצמך הרי בימי רש"י ז"ל עדיין היו שנים כתיקונם וההורים יגעו ועמלו לחנך פרי בטנם בדרך הטוב והישר בין האב ובין האם, ואעפ"כ הי' מן הצורך שהמלמד ישלים גם חלק זה.

עאכ"כ כימינו אלה שהאבות מכלים רוב ימיהם בטירדת הפרנסה ומיעוט שאינו מצוי שיפריש חלק חשוב מעתו לחינוך הילדים כדבעי וההורים משלחין בניהם לת"ת ע"מ שיצאו משם כלי שלימה בתורה וחכמה ויר"ש, וכיון שהמציאות כך אחריות גדולה ורציני מורכבת על כתפי המלמד וכל גופו תאחזמו רעד בהתבוננו כי הילדים היושבים לפניו מוטלים עכשיו על פרשת דרכים של דרכי החיים הנצחיים ורק בו תלוי עתידו של כל ילד אם לחיים של תורה ויראה טהורה או ח"ו...

אלקנה הי' עולה לשילה ארבעה פעמים בשנה שלשה מן התורה ואחת שקבל עליו בנדבה שנא' ועלה כו' [ונא' בענין זה (שם כ"א) את זבח הימים ואת נדרו דמשמע חוץ מן שלש רגלים, ישועות יעקב] עלה אלקנה ואשתו ובניו וב"ב ואחיו ואחיותיו וכל קרוביו היו עולין עמו, ואמר להם למדו דרך עבודה מן הכנענים ומן העכו"ם שעשו דרך עבודה לע"ז שלהם אע"פ שהם הכל וריק ק"ו שאתם צריכים לעשות דרך עבודה ולעלות לפני ארון ברית ה' שהוא אל חי וקיים בריך שמי' לעלם ולעלמי עלמיה, אמר להם שיעלו כולם עמו וכשעולים עמו בדרך היו לנין כרחובה של עיר והיו מתקבצין האנשים לכד והנשים לכד שכן האיש הי' מדבר עם האיש והאשה עם האשה וגדול עם הקטן והיתה המדינה מרגשת והיו שואלין להם להיכן תלכו ואומרים להם לבית האלקים שבשילה שמשם תצא תורה ומעש"ט ואתם למה לא תבאו עמנו ונלך ביחד, מיד עיניהם משגרות דמעות ואומרים להם נעלה עמכם, וכן אמר להם עוד הפעם עד שעלו עמו לשנה הבאה חמשה בתים ולשנה האחרת עלו עמו עשרה בתים ולשנה האחרת הרגישו כולם לעלות והיו עולין עמו כמו ששים בתים, ובדרך שהי' עולה שנה זו אינו עולה לשנה האחרת עד שהיו כל ישראל עולין והי' אלקנה מכריע את כל ישראל לכף זכות וחינך אותך במצות וזכו רבים על ידו. הקב"ה שהוא בוחן לבות וכליות א"ל לאלקנה אתה הכרעת את ישראל לכף זכות וחנכת אותם במצות וזכו רבים על ידך אני אוציא ממך בן שיכריע את כל ישראל לכף זכות ויחנך אותם במצות ויזכו רבים על ידו, הא למדת בשכר מעשה אלקנה שמואל (תנא דב"א רבא, פרק ח').

ובזוה"ק בראשית דף ע"ט. ויקח אכרם וגו' ואת הנפש אשר עשו בחרן. א"ר אבא אי הכי כמה בני נשא הוו אי תימא דכלהו אזלו עמי, א"ר אלעזר אין וכו'. א"ל ר' אבא אי הוה כתיב והנפש גו' הוה אמינא הכי, אלא ואת הנפש כתיב, את לאסגאה זכותא דכולהו נפשאן דהוו אזלי עמי דכל מאן דמוכה לאחרא ההוא זכותא תליא ביי ולא אעדי מני' מנלן דכ' ואת הנפש גו' זכותא דאינון נפשו הוה אזיל עמי דאברהם (ועי' תד"א רבא פכ"ה).

ובזוה"ק פ' ויקהל ד' שמ"ג עה"פ הנ"ל וז"ל: תא חזי מאן דחייס למסכנא ואתיב ליי נפשי' קב"ה סליק עלי' כאילו הוא ברא לנפשי, וע"ד אברהם דהוה חייס לכל בני עלמא סליק עלי' קוב"ה כאילו הוא ברא לון דכ' ואת הנפש וגו'.

והענין מבואר באריכות בזוה"ק פ' תרומה דף קכ"ט, דאין שיעור וערך

- (ב) בשעה שהתינוקות יוצאין מבית רבן בת קול יוצאת ואומרת להם לך אכול בשמחה לחמך (קהלת רבתי ט, א).
- (ג) סופרין ומשנין שמלמדי תינוקות לאמיתן עתידין לעמוד בימינו של הקב"ה (מדרש רבה ויק"ר ל, ב).
- (ד) באו וראו כמה חביבין תינוקות לפני הקב"ה גלתה סנהדרין ולא גלתה שכינה עמהם וכיון שגלו תינוקות גלתה שכינה עמהם (איכה רבתי א, לג).
- (ה) כל עיר שאין בה תשב"ר מחריבין אותה (שבת קיט:).
- (ו) אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תשב"ר (שם).
- (ז) אין מבטלין תשב"ר אפילו לבנין בית המקדש (שם).
- וע"ע לעיל פרק א, הרבה דברים השייכים גם למלמדים וגם בסמוך פרק ג, בענין מחאה תוכחה, והתעוררות, ופרק ד, בענין מעלות וגדולת עניית אמן ויהא שמי' רבה במקום הראוי, ובזמן הראוי, ובאופן הראוי השייך גם לכאן, וקשה להכפיל.

פרק ג

חיוב תוכחה ומחאה מש"ס, זה"ק ומדרשים

- (א) כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה נתפס על אנשי ביתו, באנשי עירו נתפס על אנשי עירו, בכל העולם כולו נתפס על כל העולם (שבת נד:).
- (ב) מתוך שהי"ל לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעה"כ כאילו חטא (שבת נה:).
- (ג) מי שיש סיפוק בידו למחות ואינו מוחה הקללה תלוי' בו (ירושלמי שבת פ"ה).
- (ד) בשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות, (ואחד) על שהי' סיפק בידם למחות ולא מיחו (סוכה כט:).
- (ה) הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו בי' ש"מ קא ניחא להו (גיטין נו:).
- (ו) אבנר נענש (בהריגה) מפני שהי"ל למחות בשאול ולא מיחה (סנהדרין כ:).
- (ז) יהושע כהן גדול לכוש בגדים צואים שהיו בניו נושאים נשים שאינן הגונות לכהונה ולא מיחה בהן (סנהדרין צג:).

חוסו וחמלו על אחיכם והצילו אותם הצלת נפש. החזירו את תפארת הקדושה של עם ישראל לזיוה הראשון.

י.

נזכור נא שלפני המלחמה האחרונה שבעוונותינו הרבים נהרגו על קדושת ה' רוב הקהלות הקדושות בעולם ולפני המלחמה היו כל הקהלות הקדושות בכל המדינות מבוססות על קדושת בתי כנסיות ובתי מדרשות בכל מקום ומקום היו הרבנים משגיחים שכל אחד מכני קהילתיים יתנהגו עפ"י השו"ע בכל זמן התפלה וקריאת התורה והיו משגיחים ע"ז בעינא פקיחא יפתחו נא גולי אייראפע (האמצעית) ספרי זכרונותיהם וינסו להזכיר עצמן האיך נהגו שם, האיך נהגו בישיבות בעת שלמדו אצל רבם הגדול, ומהאיך יצאה הרעה הגדולה הזאת שנסוגו כ"כ אחר בזמן כה קצר של מ' שנה.

בעוונותינו הרבים, לאחר חורבן רוב בנין של היהדות החרדית, נשארנו רק מעט מהרבה שומרי מצות, זעיר פה וזעיר שם, כמה עלינו מוטל החוב להציל את שארית הפליטה שלא יעלה שנית ח"ו הכורת על שארית הפליטה הזו.

וע"כ אני דורש ומבקש — החזירו נא את עטרת קדושת ישראל ליושנה, חינכו נא את אחיכם שישמרו את נפשם ונפש ילדיהם שיהיו נשמרים משיחה בטילה בשעת התפילה אפילו כ"ש ובזכות זה נזכה שיחגדל ויתקדש שמייה רבא. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בבגצבב"א.

נרק ב

כאן אנו מעתיקים דברים החוצבים להבות אש שיצאו מפי הגאון המובהק הפוסק המפורסם כקש"ת מהר"ם שטרן שליט"א אבדק"ק דעברעצין ומלפנים אבדק"ק ניייהיזל ושאר ק"ק, בעמ"ח שו"ת באר משה ז' חלקים.

זאת הדרשה דרשתי ביום ב' דחומ"ס שנת תשמ"א לפ"ק בפני כל עם ועדה על עון שיחה בטילה בשעת התפלה ובעזרי"ת עשה פרי, (ועתה נדפס מפני מסת הפנאי רק תמצית הדרשה ואי"ה אח"ז יהי נדפס כל הדרשה כצורתה).

(א) מתחילה הארכתי וסידרתי מבבלי וירושלמי ופוסקים שמצות תוכחה מוטלת על כל איש ואיש לא רק על המוכיח רב ומנהיג, וטעות הוא לחשוב שאין מצוה זו מוטלת על

עניית אמן כהלכתה

יג

ברכות אותו המתוכח, אם קבל עליו וחוזר בו גם הוא מקבל ברכות (ילקוט דברים תשצג).

(כב) וכי יש אדם ששונא בנו אלא מתוך שאינו מוכיחו על התורה והחכמה ודרך ארץ עתיד לשנאהו אבל אם מוכיחו נעשה אוהבו (ילקוט משלי תקנ).

(כג) באותה שעה עמדה מדת הדין ואמרה לפניו אף הצדיקים שכתוכה כתוב על מדתם תי"ו של דם, תי"ו תמות, השיב הקב"ה ואמר להם למה, א"ל מפני שלא הוכיחו את בניך בדברי תוכחות ולא אמרו להם לבל יחטאו, השיב הקב"ה גלוי וידוע לפני שאם היו מוכיחים אותם לא היו שומעין להם, השיבה מדה"ה אע"פ שלא היו מקבלים מהם הי"ל להוכיחם, מיד שתק הקב"ה וחישב את כל הצדיקים שהיו באותו הדור בירושלים כרשעים, ונשתלחו על ירושלים ו' מלאכי חבלה וחבלו (אותיות דר"ע א).

(כד) מי שבידו להוכיח ואינו מוכיח נלקה בצרעת (זוה"ק ח"ג דף מו:).

(כה) הצדיק מזדרו לילך אל הרשעים להשיבם מעונם ומודיע להם הדין של מעלה ועונש הגיהנם, ואינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח אותם ומביאם שישוכו בתשובה (זוה"ק ח"א כ:).

(כו) כל ישראל ערבים זה בזה (תורת כהנים בתקוני פ' ז').

(כז) אפילו צדיקים גמורים נתפסים על הדור וכו' על שלא מיחו ברשעים (תנחומא משפטים).

(כח) אחד מהדברים שלפי גודל החטא אין הקב"ה מספיק בידו לעשות תשובה, מי שאפשר בידו למחות באחרים בין יחיד בין רבים ולא מיחה אלא יניחם ככשלונו (רמב"ם ה' תשובה פ"ד ה"א).

(כט) חייב אדם למחות בעוברי עבירה וכל מי שאינו מוחה ובידו למחות נתפס כאותו עון (רמ"א ביו"ד של"ד סעי' מ"ח).

(ל) אין הגזירה אלא על מי שיש בידו למחות ולא מיחה (ילקוט רות עה"כ וימת אלימלך).

(לא) כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה והכתיב ויעש שלמה הרע וכו' אלא מפני שהי"ל למחות בנשיו ולא מיחה מעה"כ כאילו חטא — אמר רב יהודה אמר שמואל נוח לו לאותו צדיק שיהא שמש לד"א ואל יכתב בו ויעש הרע בעיני ד', וכו' רש"י וז"ל: שמש לחטוב עצים ולשאוב מים בשכר לע"א ואל יכתב בו דבר זה ללמדך שקשה התוכחה כמי שבידו למחות (שבת נו:).

למדנו כשאמרה תורה מקדשי תיראו, שבתי כנסיות ובתי מדרשות בכלל. וכן דעת שאר ראשונים כמפורש בסמ"ג (לאוין קס"ד) וסמ"ק (מצוה ו'), וכן לענין לנתוץ דבר מביהכ"ג. והנתוץ עובר על לאו דלא תעשון כן לה' אלקיכם (ב"י סי' קנ"א בשם המרדכי), וכן מפורש בתשו' קמח"ז מרן הח"ס (חאו"ח סי' לב ובחלק הלוקטי שו"ת סי' ו' ד"ה אבל המעיין בסי' ח' שם ד"ה הנה הר"י) וחאו"ח (סי' ל"ג ד"ה יקרתי סי' ל"ח ד"ה ובאמת וסי' מ"ב) וחיו"ד (סי' ר"ס ד"ה אלא שכבר) ומי הוא זה ואיזהו איש הירא וחרד לדבר ה' ומאמין באמת בדברי חז"ל שלא ימס לבבו ולא יחרד ואכריז דא לרא נוקשין בהדרת קודש ובחרדת קודש כבואו לבית הכנסת להתפלל לפני מי שאמר והיה העולם ולשפוך שיחו בתפלתו תפלה כעני יעטוף באימה וביראה כפחד ובחרדה, ואיך לא ימלא כעס וחרון אף על המשיחים שיחה בטילה באמצע חזרת הש"ץ בתפלה ובשעת קריאת התורה המזולזלים בקדושת בית הכנסת ועוברים על מקדשי תיראו כמלוא מילי המוכן ולא חסים על נפשם ונפשות נשותיהם בניהם ובנותיהם לגרום להם ח"ו רע ע"י מעשיו הרעים לבזות ממש בית המקדש כי כל שמי שעומד בתפלה בבית הכנסת כאלו עומד ממש בבית המקדש שכירושלים.

כשביהמ"ק הי' קיים בעיה"ק ירושלים כמו כן המיקל ראש בבית הכנסת ועובר על דין מפורש בשו"ע חוטא ומחטיא אחרים ממש בבית המקדש דירושלים בהיכל ה', ועיין ברמב"ם (פ"ז מהל' בית הבחירה הל"ז) ולא די שהוא חוטא אלא מחטיא את המדבר עמו וגם מסייע לידי עוברי עבירה או אפשר עובר על לאו דאורייתא לפני עור לא תתן מכשול כמכשיל את חברו, וידוע שיטת הפוסקים דגם באיסור דרבנן עוברים על לאו דלפנ"ע מה"ת ולפוסקים שס"ל דביזה מצוה דאורייתא, השת שיחה בטילה בתוך התפלה, או אמצע קרה"ת במקום מקדש ה' המכון נגד מקדש דלעילא וכן בית הכנסת דלמטה מכוינ נגד ביהכ"ג דלעילא כמבואר בזוה"ק (רעיה מהימנא פ' בשלח עיי"שה) עובר מן התורה על ביזה מצות "את מקדשי תיראו" ועובר אליבא דכו"ע על לאו ד"לפני עור לא תתן מכשול" מה"ת, וזה קרוב לאמת לכל המודה על האמת ואיננו מתעקש לעקם האמת ואיננו משקר להנאתו (עיין רמב"ם פ"א מהל' תפלה הל"ו והל"א).

(ד) ומקורו בגמ' מגילה כ"ח) ותיראה שכן האמת ככל אשר כתבתי.

ורעדה אחזתני והלא איתא במדרש (חבוא פ"ו) אמר ריב"ל כל מי שנכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות בעולם הזה זוכה ליכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לעתיד לבוא, מנין שנאמר אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה עכ"ל, ובודאי מי שמבזה ביהכ"ג וביהמ"ד ע"י שיחה בטילה שלו בשעת חזרת הש"ץ ובאמצע קריה"ת וכי יעלה על הדעת שיזכה ליכנס לבתי כנסיות ומדרשות לעתיד שיתנהג גם שם בכיטול ובכזיון כמו שנהג בבתי כנסיות ומדרשות בעוה"ז בודאי ובודאי לא יזכה לבוא ליכנס להתם, ואיך יכסה פניו בושא ואיך לא ישקע בחרפה ובכזיון להיות נשאר מבחוץ ולעמוד החוצה, וצא בעל עבירה וחוטא ומחטיא את הרבים יאמרו לו שאין כאן מקומך כי כאן אסור להסיח דעת מהתפלה

הקב"ה כורת עמו ברית ולזרעו אחריו כמו שעשה פנחס (ראשית חכמה שעה"ה פי"ב בשם הר"י אבוהב זצ"ל).

מב) החטא הקטן כשיסכימו עליו דעת הרבים והדת ניתנה בכתי דיניהם שלא למחות בו, הנה הוא זמה ועון פלילי וחטאת הקהל כולו, ולא ניתן למחילה אם לא בפורעניות הקהל והוא ה"י עון סדום (ס' העקידה שער כ).

מג) מתוך שלא מיחו בעוברי עבירה למדו הדורות מעשיהם (רש"י סוטה מא:).

מד) מי שבידו למחות ולא מיחה נתפס על חטאו וזה דבר ברור מד' רבותינו גם מן הכתוב וכו' והעובר עליה ולא הוכיח בטל עשה, ועוד שהוא מכת הרשעים שעושין כן (חינוך מצוה רלט, וע"ע בשל"ה תחלת ספרו).

מוגה

מה) אשמיהם של ישראל תלויים בראשי דיניהם (ילקוט יחזקאל סי' שמא, וילקוט דברים תת"ב).

מו) בן אדם דפה נתתיך לבית ישראל ושמעת מפי דבר וגו' ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיותו, הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש (יחזקאל ג).

מז) ויתכן שגם משה נכון לכו בטוח בצדקת אחיו (אהרן, כהעגל) שכוונתו לא היתה לרעה אבל על אשמת העם האשים אותו, כי ה"י ראוי להוכיחם והם נכשלו על ידו (רמב"ן תשא עה"כ מה עשה לך העם הזה).

מח) מפני מה מתים ת"ח בלא זמנם מפני שהם כוזים בעצמם שאינם נוקמים ונוטרים כנחש על דברי תורה ויראת שמים (אדר"נ פכ"ט).

מט) היו גדולי ישראל רואין דבר עבירה והופכים פניהם ממנו, אמר להם הקב"ה תבא שעה ואני עושה לכם כן (מדרש רבה איכה — עה"כ ויצא מכת ציון).

נ) ולסיום הדברים: אעתיק מ"ש הלוחם הגדול מוהר"ר חיים סופר זצ"ל בספרו הבהיר שערי חיים דף ו, ע"ב, וז"ל: או' מיום הדין ואוי מיום התוכחה בכוא עת מועד לכל חי, וכי יפקוד ד' על מעשי אנוש ועל פעולות אדם שיחופש וימצא כתוב: צדיק זה חלל שבת, חסיד זה עבר על נדה, ירא אלקים זה עבר על נבילה וטריפה ושעטנו, קדוש זה עבר על א"א, וישתוממו כל אנשי אמונה וישאלו הלא הדור תמים פעלו, ויענהו ד' בסערה: הלא ה"י בכחך למחות כאיש פלוני אלמוני רשע, מדוע לא זכרת אותו ולא פקדת עליו אשמו וכו' עכ"ל.

חוצה לארץ לאדמת נכר ח"ו (כמו שאביא לקמן מהסמ"ק והח"ס) ונתחסר על ידי מעשיו ברכה גדולה של אריכות ימים שלו ושל בניו, וכי יש לך שוטה גדול יותר מזה כמו שאמרו חז"ל (חגיגה דף ד' א') איזהו שוטה כל שמאבד מה שנותנים לו, מן שמיא נתנו לו סם חיים לאריכות ימים ובידים מפסידו ואבדו, וכי יש לך אכזר ורוצח גדול יותר מזה לבטל ברכת אריכות ימי בניו ובנותיו, אם בחר לעצמו לאבד ולהפסיד אריכות ימים ע"י חטא ועון שנוהג קלות ראש בביהכ"נ ואיננו עונה כדת וכדין אמן בתפלת השליח ציבור, ואמירת קדיש ומעניש את עצמו באין מבין בשביל הנאה של מה בכך לשמוע דברים בטילים והבלי הכלים מחכירו בביהכ"נ מי יוכל לעכב בידו להיות שופך דמיו בעצמו, הגם שאינו רשאי ועובר על שופך דמים, אבל לגרום רע וחלילה לאבד בידים ולגזול בשאט נפש ברכת שמים מעל לבניו ובנותיו ולהביאם לידי סכנה ופקוח נפש ממש ע"י ביטול ברכת ה' מעון קדשו ברכת ירבו ימיכם וימי בניכם — זהו אכזריות שאין שכל אנושי יכול להשיג ואין הדעת יכול לסבול, וכל אנשי בתי הכנסיות כאיש אחד מחייבים לעמוד כנגדו שחלילה לא יגרום גם להם רע צער וצרה עגמת ודאבון נפש. ואנשי בני הבתי הכנסיות מחוייבים לזרוק מביה"נ אחר ב' וג' התראות כשאיננו פוסק מלדבר ולשוח, כי דינו כרודף ממש אחר נפשות נקיים, שהדין שמצילים אותו בנפשו של רודף, ואיך הצילים מהרודף גמור איש רע ובליעל הזה אם לא לזרוק בכח ולדחותו בחרפה ובושה מבתי הכנסיות.

(ו) פעם אחת אמרתי ביני ובין עצמי בחשאי לאיש אחד שהיה שח שיחה בטילה בביהכ"נ ולא היה אפשר לפעול אצלו ולא כלום, שאני פוסק לו עפ"י דין שהרבה יותר טוב ומצוה גדולה עושה אם ישאר בביתו ויתפלל שם ביחידות ולא יבוא להתפלל בביהכ"נ (כי איננו מתפלל כי תפלתו תועבה ע"י השיחה בטילה) ואם לעתיד לבא ישאלו אותו למה לא בא לביהכ"נ אני מקבל אחריות שיענה שאני פסקתי לו כן הלכה ולמעשה, ונתבייש מאוד ונתאדם כשני (אם יהיו חטאיכם כשני) ונתמלא כעס וחימה, עכ"ז בא ב' וג' שבתות להתפלל לביהכ"נ שלי ואחר ג' שבועות פסק מלבוא, יהי' שם ה' מבורך שהשגתי בזה מטרתי, וברכתי ברכת ברוך שפטרני מענשו של זה, ושמחתי שמחה רבה באמת כי מעשיו נגעו לי עד לבי ונפשי.

(ז) ממש היום שמענו שמועה נוראה שחתן מב' שבועות ככ"ב שנים נחלה בחולי כפתע פתאום, ושהרופאים נתייאשו ממנו ה' ירחם ואמרו תהלים היום ב' דחוה"מ"ס ור"ל ביום כ"ו חשרי הוא גוסס הי"ו ורק הכלי מכשירים שואכים אויר בריאתו וכיום כ"ח חשרי חבק חיים לכל חי ר"ל, לפני ימים נחלה בת י"ג והמחנכת שלחה לביתה בשעה ג' אחר הצהרים ובשעה שש כבר שבקה חיים לכל חי ר"ל, אהה, על מה זה ועל מה זה.

וכהנה וכהנה שבר על שכר יחידו ידבקו שמועות נוראות תסמר שערות אנוש פורחות באויר. מי יודע מי ומה גורם כל זה לא נחמד ח"ו קוב"ה לעשות דינא בלא דינא (ברכות ה' ע"ב) מי יודע אם לא חלילה וחלילה עון בזיון מקדשי ה' גורם ומה שבשאת נפש וזורקים ומאבדים בידים סם החיים הנ"ל שנתן בידינו ה' הטוב כרוב רחמיו וחסדיו ומפסידים אותו

עניינת אמנת כהלכתה

יז

טו) בשעה שישאל בצרה ומתפללין לפני הקב"ה קול מכריז בכל העולמות פתחו שערים, כמו שישאל פותחים בעניינת אמנת את שערי הברכה, כך עתה יפתחו לפניהם את השערים לקבל תפלתם (שם ח"ג רפה:).

טז) בשעה שישאל עונים איהש"ר בקו"ר מתמלא הקב"ה רחמים וחס על כל ואפי" על הרשעים שבגיהנם ומרויחים להם ג"פ ביום שעה וחצי שעה (זוה"ק ח"א סב:).

יז) כשישאל למטה שומרים לענות אמנת ומכוונים לבם כראוי, כמה שערי ברכה נפתחים להם למעלה, וכמה טובה מצוי בכל העולמות, כמה שמחה בכל העולמות (ח"ג רפה:).

יח) בנו של ר' ספרא קפץ מהגג לשמוע קדיש ועי"ז ראו בו שאדם גדול יהי' (ח"ב קסו:).

יט) הקדיש הוא שבח שהקב"ה מתעלה בו יותר מכל שבחים אחרים, ולמה בשביל שהוא גורם כפי" לסט"א ושיתעלה כבודו של הקב"ה על הכל (ח"ב קכט: וכן בח"ג קכט: שמשבר כל הקליפות ע"ש).

כ) אפילו עוסק במעשה מרכבה פוסק לאיהש"ר (ברכות כא:).

כא) העונה איהש"ר בחלום מובטח לו שהוא בן העוה"ב (ברכות נו:).

כב) עלמא אמאי קא מקיים, אקדושה דסידרא ואיהא שמיה רבה דאגדתא (סוטה מט:).

כג) בשעה שהזקן יושב ודורש ועונין אחריו אמנת יהי שמו הגדול מבורך, אפילו יש לו שטר גזירות של ק' שנה הקב"ה מוחל (קהלת רבה ט, כ, וכמדרש שוח"ט משלי י' הגירסא: אפילו אם נחתך גזר דינם אני מוחל להם ומכפר עוונותיהם. ע"כ).

כד) סנדלפו"ן קושר כתרים מקדוש, וברוך הוא, ומאמנת יהש"ר שעונין בני ישראל, מכאן אמרו חכמים כל המבטל אמנת יהש"ר גורם למעט העטרה וחייב נידוי (מדרש כונן:).

כה) בשעה שאומר בני הפטרה (בציבור) כקהל חולצין אותי מן הדין, ובשעה שאומר קדיש קרעו לי גזר דין מכל וכל (זוה"ח ויקרא מט:).

כו) כל העונה אמנת בעוה"ז זוכה לענות אמנת לעוה"ב (מ"ר דברים ז, א, תנחומא צו, ח).

כז) העונה איהש"ר בכל כחו אפילו הי' בו שמץ ע"ז מוחלין לו (זוה"ק ויקרא רע"מ דף כ').

חבירו דהלא ל"בית עם" בא להודמן ולפגוע בחבירו, לא כן מי שהולך ברגש בכיהכ"ג יהיה מעשה איש כזה בזריות ובזהירות ליטול ידיו להתעטף בטלית ובחול להניח תפילין לחטוף סידור ולהתפלל, וכן יעמוד ויעשה עד אחר התפלה ברגש של קדושה.

ט) הא לך לשון רבינו הסמ"ק (מצוה י"א) ואם כן אוי להם למדברים דברים בטלים או עושים שחוק וקלות ראש בבית הכנסת כשעת תפלה ומונעים בניהם מחיי עולם הבא, כי יש לנו לעשות קל וחומר בעצמינו מעובדי אלילים אשר אינם מאמינים בה' עומדים מאלמים בבית חרפותם, כל שכן שאנו העומדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ומצינו במדרש ובתלמוד גם ספרו לנו אבותינו וראינו בעינינו כי כמה בתי כנסיות אשר נהפכו להיות בתי עובדי אלילים על שהיו נוהגים בהם קלות ראש, וכן הנביא אומר (ירמי' ז') המערת פריצים היה לי הבית הזה, על כן כל אחד יתן אל לבו להיות ירא וחרד לפני כוראו ולא ידבר בשעה שהחזן אומר שמונה עשרה לכל הפחות, עכ"ל, (ועיין במג"א סי' קנ"א סק"א).

הרי רבינו הסמ"ק מעיד בגדלו שעיניו ראו ולא זר איך בתי כנסיות ובתי מדרשות נתהפכו רחמנא לצלן לבית ע"ז בחטא זה של שיחה בטילה בכיהכנס"ו וביהמ"ד ומעצמו מוכן שבתי כנסיות ומדרשות אלו שנתהפכו לבתי אלילים לעתיד לא יהיו נקבעים בארץ ישראל ולא יתחברו יחדיו לבית המקדש הגדול שיהיה גדול כירושלים דעוה"ז ומי הוא שיקבל על עצמו האחריות המבהיל הרעיון שיגרום על ידי דיבורו ושיחתו בבית הכנסת שאותו בית ר"ל לא יהיה נקבע בארץ ישראל לעתיד ועוד יותר שח"ו יתהפך לבית ע"ז. י) הא לך לשון רבינו הח"ס זי"ע בדרושותיו (עמוד ש"ט ד"ה כתיב בהפטרות): והטעם באמת לכל זה כי הקב"ה ברחמיו וחסדיו השאיר לנו מקדש מעט בהכ"ג ובה"מ אם אנו נוהגים בהם קדש אזי הם עתידים לקבוע בא"י (כמגילה כ"ט). ויש להם גם עתה קדושת א"י והתפלות נשתלחות לשער השמים, אך אם ח"ו אנו נוהגים בהם בזיון ח"ו ומדברים בהם דברים בטלים וההבל של דברים בטלים הוא טמא ומתלכש בו שר של חו"ל והוא גם הוא נעשה בעה"ב כבה"כ ר"ל ומקבל התפילות ומכניסם אל החיצונים והר"ל כעובד ע"ז ככל הדר בח"ל שדומה כמי שאין לו אלוה ככתובות ק"י: (כאן מאריך לפרש מק"ק בהפטרות ט"ב הנה קול שועת בת עמי מארץ מרחקים ה' אין בציון אם מלכם אין בה מדוע הכעיסוני בפסיליהם בהבלי נכר), ובא כמתרץ מדוע כיעסוני בפסיליהם בהבלי נכר על ידי ההבל של דברים בטלים בבתי כנסיות שהם הבלי נכר, עי"ז כיעסוני בפסיליהם ועי"ז נמי קול שועתם הוא מארץ מרחקים כי אלולי כן היה אדמת בה"כ נחשב לארץ ישראל ולא לארץ מרחקים, עכ"ל.

אין ספק אצלי שרבינו קמוח"ז מרן הח"ס כיוון לדברי הזוהר הק' שהשיחה בטילה בכיהכ"ג גורם אריכת הגלות ודוחה זמן הגאולה ותפילתינו איננו נתקבל הגם שביהכ"ג

עניית אמן כהלכתה

ט

כל העולם כולו, כי זה עכשיו ממש נחשב למת מצוה, ומי שיעבור על זה אינו נחשב מתלמידי, כי על זה מסרתי תמיד נפשי בבית מדרשי שיכולתי למחות, וגם בבתי מדרשים אחרים אצל שכיני שיכולתי לפעול אצלם, כי הרחוקים בהסתכלות על שיינו יודיין שעוברים על זה אין שום פתחון פה למחות כידוע, רק השומר נפשו שלא יפול למדורא תתאה בשאול תחתית כמובא בלשון של זוה"ק יחוס על נפשו ולא ידבר שום דיבור בשעה שהש"ץ חוזר התפלה, ולא בשעת קדיש, ולא בשעת קרה"ת, או אמירת הברכות וכו'.

ואם ירמה להם היצר שיפסידו ממון בשביל זה ימסרו נפשם על ממון הכוזב, כי באמת אין מפסידין ח"ו על כבוד שמים לעולם כי דורשי ה' לא יחסרו, וכו'.

ד) בשל"ה הק' (מסכת תמיד, עניני תפלה) וז"ל: כי העליונים והתחתונים בכלל תלויין במלת אמן והוא עיקר ושורש ויסוד מוסד לכל העולמות כולן, ומי שמכוון לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך ועונה אמן ככוונה וכדינו גורם למעלה קדושה הרבה מאד ושפע רב טוב לכל העולמות וכו' והקול יורד בשמים ממעל ומודיע שכל זו הטובה והשמחה גרם פלוני זה עבד המלך הקדוש, וכשישראל נתונים בצרה מתפללין הכרוז יוצא ככל העולמות פתחו שערים וכו', כמו שהם פותחין שערי הברכות וההשפעה ממעל ותקובל תפלתך ע"כ בזוהר, וכן אמרו חז"ל בתלמוד וזה שכרו בעוה"ז ובעוה"ב מה שכרו, אמרו חז"ל וכו' ועולה ממדריגה למדריגה להתעדן בג"ע בעוה"ב ועליו נאמר כי מכבדי אכבד, הלשון המורגל בפוסקים ובספרי המקובלים, גדול העונה אמן יותר מן המברך, כן הוא האמת שאמן גדול מצד עצמו ולגדולתו אין חקר, עכ"ל.

ה) שמעתי מצדיק אחד בשם רבינו הקדוש ר"פ מקאריץ זצ"ל שסיפר מעשה מאיזה צדיק שראה אותו בגן עדן והקשה לו מתנגד אחד (האיך ראית לאותו צדיק בג"ע) הלא ראינו רבינו בכאן (בעוה"ז) והשיב: הלא אמרו חז"ל העונה אמן ככל כחו פותחין לו שערי ג"ע, וקשה לאיזה צורך פותחין לו אם אינו רואה זאת, רק, מי שזוכה לענית אמן ככל כחו ככוונת רז"ל זוכה לראות שפותחין לו שערי ג"ע ויוכל להסתכל בתוכו, כי חז"ל לא דיברו גוזמאות ח"ו, רק אין אנו זוכים לזה.

(שו"א ח"ב רמ"ט)

ו) מי שמספר בשעה שהש"ץ חוזר התפלה, ובעת אמירת הקדישים, ובשעת אמירת ברכות השחר לפני התיבה, א"א בשום אופן אפילו שיהא מלאך שיהא נוהר מאמן יתומה, כי באמצע הדיבור אי אפשר בשום אופן לכוון, כי אמן יתומה פירושו שאינו יודע באיזה ברכה שעונין, וכ"ש שאינו יכול לכוין ככוונת אמן אפי' בפשטות, וגם עונה אמן קטופה וחטופה שעונה קודם שצריך לענות, או אחר שהבעל תפלה כבר התחיל בברכה אחרת, וזה מורגש בחוש, ומי שוטה יכול להכחיש זאת, אם לא שוטה רשע, וגם רוח שאינו מודה על האמת.

(שם דף רנ"ב)

- (ח) השח שיחה בטילה בביהכ"נ בשעת התפלה הוא חוטא ומחטיא רבים, ועובר על לאו דלפני עור לא תתן מכשול (שם).
- (ט) כל מי שנכנס ביראת הכבוד לביהכ"נ ולביהמ"ד להתפלל, זוכה ליכנס לביהכ"נ ולביהמ"ד לעתיד לבא (ד).
- (י) השח בביהכ"נ ובביהמ"ד בתוך התפלה, לא יזכה ליכנס ח"ו, ובחוץ יעמוד עם חבריו הרעים (שם).
- (יא) מי שהי' שח יעשה תשובה, ויזכה לעמוד בשורה ראשונה שבביהכ"נ וביהמ"ד דלעתיד (שם).
- (יב) המחפלל בביהכ"נ ובביהמ"ד כראוי יזכה לאריכת ימים ולזרעו אחריו (ה)
- (יג) השח שיחה בטילה הוא אכזר על עצמו ועל זרעו להפסיד ולאבד ברכת ה' מעל באריכת ימים (שם)
- (יד) השח שיחה בטילה הוא רודף גמור כנגד כל המחפללים בביהכ"נ (שם)
- (טו) מצוה להישאר בבית ולהתפלל ביחידות מלדבר בביהכ"נ (ו)
- (טז) השח שיחה בטילה הוא "שוטה" ואסור לצרפו למנין לדעת רבינו הט"ז (ז)
- (יז) מצוה לכוזת את השח שיחה בטילה, אם אחר התראה ג"פ איננו שוחק (שם).
- (יח) חלילה לעשות ולנהוג בביהכ"נ "כבית עם" (שם).
- (יט) מצוה לילך לבית הכנס "ברגש דקדושה" (שם).
- (כ) בתי כנסיות נתהפכו לבתי ע"ז בעון שיחה בטילה בביהכ"נ בשעת התפלה (שם).
- (כא) ע"י הדברים בטלים בביהכ"נ שר של חו"ל מכניס התפלות אל החיצונים בשעת התפלה (שם).
- (כב) השיחה בטילה גורם אריכות הגלות ומעכב הגאולה (שם)
- (כג) ביהכ"נ דלמטה מכוין נגד ביהכ"נ דלעילא (שם)
- (כד) מעשה נורא ממי שמבטל לענות אמן ואיהש"ר (שם).
- (כה) נעשה תשובה ונזכה לכיאת משיח צדקינו כב"א. (יב) (סימנא מילתא כ"ה יהי' זרעך).

וכל אדם יזהר מאוד בתשובה קלה כזו ואף אם כבר דיבר יהי' לו תיקון גדול מהיום והלאה על ידי שיגער בחבירו, והחיוב מוטל עליו לגעור בחבירו כמו שאי' בשו"ע (סי' קכ"ד), ונ"ל כוונת השו"ע שהוא כמו רוצח שנהרג על ידו כמה בנים.

ובזה יובן הפסוק, לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו, ר"ל שלא לקחו מוסר והיו מדברים בביה"כ כנ"ל, וע"כ חטאם גדול כמו חטא קין שהרג לאחיו, וגדול הי' עונו מנשוא, עוני נמי גדול וגדול כח התשובה שיוכה לעצמו ומזכה לאחרים עמו, וזדונותיכם נעשה לכם כזכות ונברא לכך מלאכי רחמים, ותגרמו חיים לכם ולבניכם אחרים בטוב ובנעימים אמן, עכ"ל.

(יא) על כל קטרוג שהשטן מקטרג הקב"ה במדת רחמיו משתיק לו, ומשל כשהשטן אומר ישראל גנבים הם הקב"ה משיב לו, מי יאמר אם האומות קבלו התורה שלא היו גנבים וגזלנים יותר מישראל, אבל אם מקטרג ואומר שישראל אין להם יראה מדברים בבה"כ, לזה אין להקב"ה תירוץ כביכול כי עכשיו ראינו בעוה"ר האומות עומדים בבית תפלתן באימה וכיראה, ומיד נותן הקב"ה רשות למשחית לחבל העולם וזהו דבר רח"ל, ואל תקרי דבר אלא דבור שהי' מדבר בבה"כ בעת התפלה וברא מלאכים משחיתין, המה ממיתין אותו בשעת הדבר בר מינן, עכ"ל.

(שם יום שמיני)

(יב) חסיד היה מתענה על אריכת הגלות, וגילו לו בחלום הלילה איך יבא הגאולה והעולם אינם משגיחין לענות אמן על ברכות הגאולה, וזהו: המחזיר שכינתו לציון, ועל ירושלים שקודם ושמרו.

(שם יום יא)

(יג) הרה"ק ר' ייבי זצ"ל הי' דורש תמיד בקולות, צעקות, ותחנונים שזה (שיחה בתפלה) עיקר גרם הגלות וגילה שמפני זה החטא הי' כל גזירות שנת ת"ח רח"ל.

(שו"א דף רנ"ו)

(יד) מי שנוהר בזה"ז בזה מקבל שכר ביותר נגד כל העולם כולו כי הוא ממש כמת מצוה, וזה גורם הגלות בעוה"ר שמפסיקין היחוד, ואילו היו נוהרים בזה היו יכולים לבטל כל גזירין בישינ ולסתום פיות המקטריגין.

(שם)

(טו) לא כמו שנהגו עמוני עם שבשעה שהחזן חוזר תפלת שמו"ע אינם עונים אמן ואומרים בקשות ומעמדות, וגם הלומדים מפלפלים וסומכים על הסברא משובשת וכו' אם ח"ו מכל העונים את הברכה אפילו רק אחד אינו עונה אמן, עונו גדול מנשוא ולא עוד אלא שמחטיא את הרבים, והמונים מביאים לעצמם ראי' מת"ח שהוא מפלפל בשעת שמו"ע, והמה משתעים במילי דעלמא וגורם בזה רעה לעצמו ולאחרים, ויהיה בכלל ירבעם בן נבט שחטא והחטיא, ואי' בשו"ע שמחוייב כל אדם לגעור בהמספרים בביה"כ, וחוטא גדול הוא כמו רוצח, ועונו גדול מנשוא.

(הגן ודרך משה יום טו)

ח) בצדקי' כתיב ויעש הרע בעיני ד', שהי' בידו למחות ולא מיחה (סנהדרין קג.).

ט) למד אדם ולימד, ושמר ועשה, והי' סיפק בידו למחות ולא מיחה הר"ז ככלל ארור — לא למד אדם ולא עשה ולא שמר ולא לימד לאחרים ולא הי' סיפק בידו למחות ומחה הר"ז ככלל ברוך (ויקרא רבה כה).

י) א"ל הקב"ה (למה"ד) הללו צדיקים גמורים והללו רשעים גמורים, א"ל הי' בידם למחות ולא מחו א"ל גלוי וידוע לפני שאים מיחו בהם לא היו מקבלין מהם, א"ל אם גלוי וידוע לפניך לפנייהם מי גלוי ולפיכך הי"ל למחות ולהתכבות על קדושת שמך ולסכול הכאות מישראל (תנחומא תזריע ט).

יא) קח את כל ראשי העם והוקע אותם, בראשי העם תלה על שלא מיחו בכני אדם (תנחומא בלק יט).

יב) ומי הרג אותם, פנחס, שהי' סיפק בידו למחות ולא מיחה, וכל מי שסיפק בידו למחות ואינו מוחה להחזיר ישראל למוטב כל דמים שנשפכין בישראל נשפכין על ידיו (ילקוט שופטים סח).

יג) הי"ל לסנהדרין גדולה שיקשרו חבלים של כרזל כמתניהם ויגביהו בגדיהם למעלה מארכובותיהם ויחזרו ככל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לעגלון, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וילמדו אותם דרך ארץ (שם).
יד) לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה (שבת קיט:).

טו) האי צורבא מרכנן דמרחמין לי' בני מתא לאו משום דמעלי טפי אלא משום דלא מוכח להו במילי דשמיא (כתובות קה:).

טז) בעיקבתא דמשיחא אין תוכחה (סוטה מט:).

יז) מפני מה זכה ירבעם למלכות מפני שהוכיח את שלמה (סנהדרין קא:).

יח) יאהב את התוכחות, שכ"ז שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם, טובה וברכה באין לעולם, ורעה מסתלקת מן העולם (תמיד כח:).

יט) כל המוכיח חבירו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד (תמיד כח:).

כ) כל היודע להוכיח ומוכיח את הרבים, הרי הוא עושה קורת רוח לפני קונו (תנא דבי אליהו רבה ג).

כא) מי שיודע שחבירו רשע ומחניף לו ומלא עונות ואומר לו צדיק אתה ראוי שיבאו עליו כל הקללות שבתורה, אבל מי שמוכיח חבירו שיחזור בו נוטל

של הגאון הנ"ל כאשר ראה שלא ענה אמן על ברכת התינוק, כעס עליו ככעס גדול והיה מנדה להגאון ר' מרדכי יפה וגער בו בנוזיפה, והמתין הגאון ר' מרדכי יפה שלשים יום כפי הדין שנידה הרב לתלמיד, ואחר כך בא הגאון ר' מרדכי יפה ורצה לפייס את רבו ולא היה רוצה למחול לו, ואמר לרבו רבינו ימחל אדוני ויאמר לי מה פשעי ומה חטאתי נגדו ומה חרי האף הגדול הזה, השיב לו החכם הנ"ל ידוע תדע שאהבה גדולה ושליומה שאינה תלויה בדבר אהבתיך יותר מכני, אבל תדע נאמנה שהיית חייב מיתה בשעה שלא ענית אמן על הברכה של התינוק, אמנם באמת ובתמים אני מוחל לך רק כתנאי זה שבכל מקום ובכל קהלה אשר תדרוך כף רגלך תדרוש ברבים ותודיע להם את החטא והפגם הגדול של מי שאינו עונה אמן על ברכה ששומע מישראל.

וגם תצוה לבניך ולבני בניך עד סוף כל הדורות שיספרו את המעשה הגדול והנורא מה שאספר לך, וכך היה המעשה, שבמדינות שפניא היה מקדם קהלות קדושות קודם גזירת תנ"י, והיתה שם עיר גדולה לאלקים עיר ואם בישראל, והיה שם מלך אחד והיה רוצה לגרש אותם כמה פעמים, והיה שם אב"ד חסיד ועניו גדול ועשיר גדול והיה נושא חן בעיני המלך, ובכל פעם שהיה דעתו לגרש היהודים הי' החסיד הנ"ל מפיר עצתו ומבטל דעתו, ויהי היום ויכעס המלך על היהודים וצוה לגרש אותם, ובאו כל בני הקהלה להחסיד הנ"ל שילך למלך להמליץ בעדם לבטל הגזירה כפעם בפעם, והצליח מעשה השטן בעוה"ר ובאו לעת מנחת ערב להחסיד, והשיב להם החסיד הנ"ל שילך עמהם רק שרוצה להתפלל תחלה תפלת המנחה ראשית חכמה יראת ה', והפצירו בו ואמרו לו זו גם כן מצוה להציל כלל ישראל ועתה הוא עת רצון לפני המלך ואחר כך תתפלל, ויעש כן החסיד והלך עמהם לחצר המלך, ויהי כאשר ראה אותו המלך נשא חן בעיניו וירץ לקראתו ויחבק וינשק להחסיד הנ"ל, וסבר החסיד בדעתו שבודאי יבטל הגזירות מגירוש הנ"ל והיה מסבב בדברים אחרים עם המלך.

ובתוך כך בא כומר אחד ממדינת המלך ממרחקים לפני המלך, ויפול לרגלי המלך ויברך את המלך ברכה ארוכה וחשובה בלשון לטיין או לועזי, והחסיד הנ"ל לא הבין דבריו, וכשראה החסיד שיעבור זמן מנחה הלך לקרן זוית אחת להתפלל מנחה, ודעת החסיד היה שיש לו שהות להתפלל קודם שיפסוק הכומר הנ"ל מלברך את המלך, ובתוך תפלת החסיד קם הכומר והוא מעל רגליו וצוה לכל העומדים בבית המלך לענות אמן על הברכה עבור שתקוים ברכתו, ויענו כלם יחדיו אמן, והחסיד לא ענה אמן שלא היה רוצה להפסיק בתוך התפלה, ושאל הכומר הנ"ל אם ענו כל ב"ב אמן השיבו כן, ושאל אם גם היהודי ענה אמן והשיבו לא בעבור שמתפלל שם, ויהי כאשר שמע הכומר שלא ענה היהודי אמן, חלש את שערות ראשו וצעק צעקה גדולה ומרה, ואמר הוי על המעשה הרע הזה שבעבור היהודי הזה

(לב) ע"ז נענשו אנשי פלגש בגבעה, אמר להן הקב"ה ככבודי לא מחיתם, על כבודו של בשר ודם מחיתם (סנהדרין קג:).

(לג) הא דכתיב והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור כיון שהי' בידם למחות ולא מיחו הוי להו כצדיקים שאינם גמורים (ע"ז ד.).

(לד) יען שאהרן לא מיחה במשה (במי מריבה) כי נהג בו כבוד כתלמיד לרב, ואין חולקין כבוד לרב במקום שיש חילול השם, ועל שלא מיחה נלקה כיוצא בו (מדרש תנחומא, חקת).

(לה) מזה (מפנחס) ילמוד האדם שיקנא את קנאת ד' צבאות כשרואה איזה חילול השם או חילול התורה, ראה איך החזיקה לו השי"ת טובה וחנות וברית שלום עכ"ל (של"ה הק' בעשרה הילולים).

(לו) מ"ש בתנחומא ראה, דהרבה כשרים היו בדור כמו נח ונמחו עם הדור, הטעם שנמחו אותם הכשרים משום שלא מיחו, משא"כ נח שמיחה בהם כמו שארז"ל בב"ר עה"כ שנאו בשער מוכיח (החיד"א בחומת אנך פ' נח).

(לז) מי שאינו מחזיק במחלוקת על המתייצבים על דרך לא טוב ומושכי העון הרי הוא נענש מפשעיהם לכל חטאתם, ועובר בלאו שנאמר „ולא תשא עליו חטא" וכו' וחובה על כל ירא אף כי אוהב טהור לב להעיר קנאה וכו' עכ"ל (שע"ת לר"י שער ג, או' נט).

(לח) כ' הרמ"א ביור"ד של"ד בסופו ובח"מ סי' יב, מתשובת מהרי"ו סי' קנו, דנהגו עכשיו שלא למחות בעוברי עבירה משום שיש סכנה בדבר, מזה דשו רבים וכהיתרא דמו להם לחנוף לאשר לו שם ויד קצת אצל שום שררה או שאר תקיפות אע"ג דלא ברי היזקא, ע"כ תפוג תורה, ולענ"ד טעות גמור הוא זה ודברי מהרי"ו לא נאמרו אלא בכרי היזקא ואי לא תימא הכי בטלת לא תגורו מעיקרא דודאי לא נאמר לא תגורו כ"א בדאיכא מקום לירא כמ"ש בנדה דף סא, וכע"ז בשו"ת הרשב"א הובא כ"י חו"מ יב, וכו', ושופט הממונה על ישראל לרדות העוברים ומקיים לא תגורו יזכה למחיצת פנחס המקנא, ורעה אליו לא תאונה, (עכ"ל פת"ש בשם בכו"ש).

(לט) אל תקנא בעושי עולה, דכל מאן דחמי עובדיהון ולא קני לקוב"ה אעבר על תלת לאוין, בגין כך בעי ל'י לבר נש לאתפרשא מנייהו ולמסתא אורחי' מנייהו עכ"ל (זוה"ק ח"א דף רלט:).

(מ) כל ההוא בר נש דמקני ל'י לקב"ה לא יכיל מלאכא דמותא לשלטאה ב'י כשאר בני נשא (שם דף כט:).

(מא) כל מי שיש בידו יכולת למחות ומוחה ונוקם נקמות מהרשעים בעוה"ז,

עניית אמן כהלכתה

כה

הגלות, ונתגלה לו בחלום איך יבא הגאולה והעולם אינם משגיחים לענות אמן על ברכת הגאולה, וזהו המחזיר שכינתו וכו', ועל ירושלים וכו', וגורמים להחזן שעושה ברכה לבטלה ח"ו, וכבר המה רגילים בזה בעוה"ר.

ע"כ אני מתקן בכל הקהלות ובכל מקום שאני נוסע לזכות הרבים, וחוזר אני על כל החזנים קודם מודים, וקודם ושמרו, שימתין החזן מעט אחר סיום הברכה, ויכה באגרופ על החיכה שקורים עמוד כדי שיזכיר להקהל אנשים נשים וטף לענות אמן, ואז מנעורתו ירגיל הנער בזה וההרגל נעשה טבע גם בזקנותו לא יסור ממנו, ואם לא יעשה החזן זאת, העונש על החזן, שהוא גורם מיתה להשומע ואינו עונה, ובאמת תיכף ומיד חייב מיתה ח"ו, רק אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחלה ובה לידי עניות ח"ו, ועני חשוב כמת.

על כן אחי ורעי לא יהא אמן הזה קל בעיניכם, ואין האדם נקרא צדיק אלא אם קיים בכל יום צ' אמנים, וד' קדושות, י' קדישים, וק' ברכות, ר"ת של צדיק, רק אימתי יכול לקיים אם אדם דר במקום מנין, ואז אם ישכים לבהכ"נ וישמע כל הברכות מהחזן ויענה על כל הברכות אמן יקיים כנ"ל, אבל מה יעשו אותן המאחרים לבא לבית הכנסת באיזה אונס, או אותו הדרים במקום שאין מנין, וההולכים בדרך האיך יקיימו רמז צדיק כנ"ל, על כן אני מורה להם דרך ישרה שיבור לו כל אדם ולא יטה ממנו ימין ושמאל, בראשון אם איחר לבא לבית הכנסת עד אחר הברכת הן כולן או מקצתן, יאמר לבנו הקטן או לחבירו שלא התפלל עדיין, שיאמר לו כל הברכות בקול רם שיענה עליהם אמן, וכן יעשה האדם כשהולך בדרך עם חבירו או משרתו, וכן בכל מקום שאין להם מנין, ובמקום אמן שאין יכול לענות אחר חזרת שליח צבור י"ח, יקיים על ברכת הפירות, ובהרחמן הוא בכרכת המזון, יברך חבירו או בנו אפילו תינוק בקול רם, כי תקנו הרחמן אלו י"ח במקום ח"י ברכות שכתפלה עכ"ל.

וזה לשונו לעיל (בליום תשיעי) ע"כ אחי ורעי אם תרצו להציל עצמכם מן הדבר בר מינו, וגם בניכם הקטנים שלא ימותו ח"ו במיתות משונות שקורין פאקיי"ן מאולי"ן שזו גם כן מין דבר רח"ל, מנעו עצמכם מן ההגיו"ן, ר"ל שלא תדברו ח"ו בבית הכנסת שום דבר בטל. ובשל"ה מזהיר מאד שצריך לברוח עם בניו הקטנים כשהולכין במקום אחד פאקיי"ן, ואם אינם רוצים לברוח עם הילדים הוו עתידים לעמוד עם בניכם לדין, שהם גרמו לבניהם שימותו, ובעוה"ר בזה גרמו האבות שדברו בבית הכנסת (כשעת התפלה), ועכשיו בעוה"ר כמעט רובם ככולם נכשלים בדבר הזה ונעשה להם כהיתר, וגדולי הדור נכשלים בזה בעוה"ר.

הנה באתי לעזור לבככם הטהורים, וכל רבני ארץ ומורי צדק בכל קהלות וישובים לגזור על השמש להזהיר העם בשעת התפלה שלא ידברו, דהיינו שיצוה להכריז שתיקה יפה בשעת התפלה, ואז יהיה להם שיבה טובה שהוא ר"ת שתיקה יפה

ווילט איר אָן זיך אָנשטרענגען מיט צייט געלט און כח...

- (1) פארזיכערט זיין ח"ו נישט נידערן אין גיהנם פון וואו מען קומט קיינמאל נישט ארויף?.
- (2) ראטעווען נאנטע און ווייטע אויב זיי זענען ח"ו פאר'משפט געווארן צום גיהנם?.
- (3) זוכה זיין צו זאגן אמן אויף יענע וועלט אויך?.
- (4) זוכה זיין צום צווייטן היכל פון גן עדן?.
- (5) אויף יענע וועלט זוכה צו האלטן אין איין ארויפגיין העכער און העכער ממדריגה למדריגה?.
- (6) נישט הייסן אז איר זענט ח"ו מבזה דעם באשעפער?.
- (7) אז אויב ח"ו עס איז אנגעשריבן שווערע גזירות פון (70) יאר זאלן זיין בטל ווערן?.
- (8) צוברעכן די כחות הטומאה?.
- (9) מען זאל אייך עפענען די טויערן אין הימל אנצונעמען אייער תפלה אין א עת צרה?.
- (10) ברענגען ברכות גוטסקייט, מיט אסאך פרייד אויף אלע וועלטן?.
- (11) האבן א חלק אין אויפהאלטן די וועלט וואס דאס באדייט אז איר האט א חלק אין אלע גוטע מעשים וואס ווערן געטאן אויף די וועלט?.
- (12) ווילט איר אויסמעקן אלע עבירות אייערע?.
- (13) צורייסן גזירות פון הונדערט יאר?.
- (14) נישט ח"ו אריינגעשטעלט ווערן אין חרם דורכן ב"ד של מעלה?.
- (15) האבן איינטריט אין אלע טויערן פון גן עדן, צו גיין און קומען?.
- (16) נישט האבן א חלק אינעם אפהאלטן די גאולה?.
- (17) גורם זיין גרויס קדושה און אסאך גוטע השפעות אין אלע עולמות און מען זאל אויסרופן אין הימל איר האט דאס אלעס גורם געווען?.
- (18) בעזה"י אויסלעבן די יארן, און נאך האבן אריכות ימים?.
- (19) דערלעבן חתונה מאכן און נחת האבן פון די קינדער?.
- (20) באקומען שכר קעגן די גאנצע וועלט?.
- (21) אויסהיטן פארשידענע קראנקהייטן פון די קליינע אומשולדיגע קינדער?.
- (22) ח"ו נישט גורם זיין פארשידענע מגפות אויף די וועלט?.

כב) ענין נורא מובא בס' מרכבת שלמה לר' ישמעאל כהן גדול דף ג' ע"א בסופו, וז"ל: אמר ר' ישמעאל שם לי סגיא"ל שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל, וישבתי בחיכו והיה בוכה והי' דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיזי מפני מה אתה בוכה, אמר לי ידידי, בא ואכניסך ואראך מה גנוז לישראל עם הקודש, תפסני בידו והכנסני לחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות ונטל את הפנקסין, הראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולין ישראל לעמוד בהן, אמר לי בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו, למחר הכניסני לבית גנזי וגנזין ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות וקשות, אשר למות למות, ואשר לחרב חרב, ואשר לרעב לרעב, ואשר לשבי לשבי, אמרתי לו הדר זיזי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו וכיון שנכנסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יהש"ר אין אנו מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים עכ"ל.

כג) דע אחי אהובי כי באם אתה עומד לפני הקב"ה ועונה אמן יהש"ר בקול תקיף ובקו"ר ובכוונת הלב אז עולה זה הקול ובוקע טינרין תקיפין ומשבר מנעלין דפרזלא ובוקע חומות למעלה לפי ערך כח נפשך ונשמחך, ואז בזה הכח מתלבשת שכינת עוזינו, ונותנת כח למלאכי רחמים של ישראל כמו כמלאך מט"ט, ומלאך מיכאל שרא רבא דישראל, ומלאך גבריאל וחבריהון, ונוטלין וחוטפין בזה כמה נשמות מידי הס"ם, אשר כבר נגזר עליהם רח"ל שבי, הרג, ובזיה, וכל מיני צרות משונות ח"ו, ונמסרו בידו של המקטרג לשבי ולבזיה, והקב"ה ברחמיו מציל אותם מידו כנסים ונפלאות אל הנשמות אשר יש להם איזה שייכות עמך מצד עיבור וניצוץ וגלגול, כי יש נשמה אשר יש לה שייכות אפילו עם עשרת אלפים אנשים בדור כמבואר בס' הגלגולין, ואין שייך זאת לגדולת האדם, או שיהא מפורסם, ויכול להיות שיהא אפילו איזה בעל מלאכה ושורש נשמתו הוא ממקור רם ונשא בשורש העליון, וכו'.

א"כ מאחר שגורמים לבטל הגזירות, וגורמים להציל איזה איש ממיתה או כמה אנשים, א"כ דמו ודם זרעותיו תלויים בך כי אתה הצלת אותו וגרמת להחיותו, ויש לך חלק בכל המדות שעושים אלו האנשים.

(שו"א דף רנט"רס)

כד) ועכשיו אעתיק מעשה הידוע שרמזו עליה כל הפוסקים המדברים ממעלת אמירת קדיש אחר אב ואם (עי' ד"מ ורמ"א יור"ד סי' שע"ו), ומובא באריכות באור זרוע ה' שבת סי' נ' וז"ל:

מעשה בר"ע שראה אדם אחד שהיה ערום ושחור כפחם והיה טעון על ראשו מטען כעשרה טעונין, והיה רץ כמרוצת הסוס, גזר עליו רבי עקיבא והעמידו, ואמר לאותו האיש למה אתה עושה עבודה קשה כזאת, אם עבד אתה ואדונך עושה לך כך אני אפדה אותך מידו, ואם עני אתה אני מעשיר אותך, אמר לו בבקשה ממך אל

דאווענען אדער אנדערע באשעפטיגונג, נאר נאכזאגן אמן און יהא שמי' רבה דארט ווי מען דארף, אזוי ווי מען דארף.

און כדי צו פארשטיין ווי אזוי די אלע אויבנדערמאנטע זאכן זענען מיט דעם פארבינדן קוקט אין קונטרס "עניית אמת כהלכתה" וועט איר אלעס טרעפן אן קיין שום גוזמאות.

געדענקט! אויב איר ווילט אייערע קינדער זאלן זיך פירן ביים דאווענען אזוי ווי מען דארף מוזט איר אנהייבן פון זיך, קינדער ציען נאך די עלטערן.

אויב איר ווילט פארזיכערונג (אינשורענס) וואס קאסט אייך גארנישט קיין געלט, צייט, כח, און מען נארט אייך נישט אפ, דערצו באקומט איר דאס מערסטע וואס א מענטש קען זיך וואונטשן אויף דער וועלט און אויף יענע וועלט איז נאר דאס אויבנדערמאנטע.

בתי מדרשים

מבקשים אנו בכל לשון של בקשה מכל רב ביהמ"ד או שאר כלי קודש אם בבית מדרשו מדקדקים שלא ישיחו בעת התפלה כלל, ימחול נא לכתוב שם בית מדרשו ומקומו בדיוק כדי שנוכל להשביע צמאון יראים הפונים אלינו לתור להם מקום מנוחה שיוכלו להתפלל בביהמ"ד שאין משיחין בעת התפלה, ובקרוב נפרסם בעזה"י רשימה מאותן בתי מדרשים בקרית חוצות.

אגב מגלין אנו כי ה"ועד לאמירת אמן" שהוקם ביזמתינו מתכוון בעזה"י להרחיב גבולותיה ולעשות צעדים שונים בכל דרכים ואופנים האפשריים להקים עטרת תפארת "אמן ויהש"ר" ליושנה, הכל שלא עמלק"פ בלתי לדי' לברו, וע"כ מי שיכול באיזה אופן שיהי' לסייע להועד ימחול לפנות אלינו.

עניית אמן כהלכתה

כט

דגיהנם לא מדרכין לי שמי, ותלת זימנין דיינין לי ביומא ותרין בליליא, אמר ליה שמא דדוכתך ידעית, אמר ליה גלילא עילאה, ושבתך בר בעלמא, אמר ינוקא שבקנא, ואנא קצבא הוינא, ומן כישין סגיאין דעבידנא בקדמיתא הוו דיינין לי מפי ומרגלי ומידי, ומלאך שהוא ממונה על הקברות אומר לי בשעתא דדיינין לי, אוי למי שנשבע לקיים את התורה ונשבע על שקר, ווי לקרקפתא דלא מנחא תפלין מעולם, ואוי לידים ששמשו כהבלי העולם, ואוי לרגלים שהיו הולכים כהבלי העולם, בשעתא שהיו מלקין אותי מכות מרדות אמרתי כל מה שעשיתי, ובאה נשמתי והמלאך שהיה ממונה על נשמתי ונתנו כתב אחד מכל מה שעשיתי, ונשמתי עשתה עדות עם המלאך ואמרו על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת, ועל דא משוככת חיקך שמור פתחי פיך (מיכה ז'), ומאן איהו דא נשמתא דהיא מעידה על בר נש בשעת מיתתו.

איתער משינתיה ההוא גברא, אזיל לגלילא עילאה ואמר לגברא חד חזיתא לינוקא דאיהו בן קצבא דמית בזמן פלוני, אמר ליה ינוקא דא דאת שאיל עליה איהו אזיל לבי מטבחיא ואיהו רשע כאבוהי, כך וכך יהא ליה ולאבוהי ולמיניקתא דיניקא ליה, אזיל למדרשא חד שמע ינוקא דהוה אמר אם תבקשנה ככסף וגו' (משלי ב').

אזל לבי מטבחיא וחזא לינוקא דהוה משחק עם הנערים כבי מטבחיא, אמר ליה ברי זיל עמי, ואזל עמיה, ואלביש יתיה, ויהב ליה לרב חד דהוה אוליף ליה אורייתא עד דרבא רביא וקרא, ועבד ליה דיימר הפטרה בבית הכנסת, ועבד ליה דיתפלל עד דקרא [ושנה], ואתחכם יותר עד דקרו ליה רבי.

ההוא בר נש מית דהוה אבוהי דינוקא דהוה דיינין ליה, אתא כחלמא לחכם דא, ואמר ליה רבי כמה דנחמת לי ינחם לך קודשא ב"ה, בשעתא דאמר בני הפטרה בקהל אפקעי לי מן דינא, בשעתא דעבר לתפלה ואמר קדיש קרעו לי גזר דין מכל וכל, ובשעתא דאתחכם יהבו לי חולקא בגנתא דעדן, ודא הוא חלק דאמרי חלק לעולם הבא חלק שיש לכל צדיק וצדיק בפני עצמו, ואעלו לי עם הצדיקים בישיבה דילהון, ובשעתא דאתחכם יותר וקרו ליה רבי אעטרו לי בכתרא דצדיקייא אתעטרין ביה, ויהבו לי אכילה ושתי' מההיא שנהנין מזיו השכינה, ודא הוא דאמרי צדיקין יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, וכל גברא דנהנה מזיו השכינה כאלו אכל ושתה, ובשבילך רבי זכינא לכל האי יקר, וזכאה חולקך שבשביל דא אית לך חולקא עילאה יתיר בעלמא דין ובעלמא דאתי, וזכאה איהו מאן דזכי דישבוק ברא בעלמא עכ"ל. ועיין בספר קב הישר פרק פ' שמביא גם כן אלו השני מעשיות.

* * *

כה) כשאדם כועס ח"ו נעשה סירכא בריאה שלו ע"י הכעס והוא סכנה שלא יתהוה שם נקב ח"ו, ואז העצה לענות איהו ש"ר ככת באותו יום, אז עי"ז עובר הסירכא

מטעם רבותינו הגאונים שרי התורה הברי"צ שליט"א פניח"ק ירושלם ת"ו

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו (פרשת קדושים וקרא י"ט) מלמד שנאמרה פורשה זו בהקהל (רש"י)

קריאה קדושה

שבת פ' קדושים נקבעה גם מטעם הגאונים הצדיקים הביד"צ זצ"ל הקודמים, לעורר בבתי כנסת למען קדושת ישראל, והנה בתקופתנו הישוב זקוק לרחמי שמים מרובים הן ברוחניות והן בגשמיות ד' ירחם. **מן השמים תובעים מאתנו להתעורר ולשרד לתשובה** לזאת באנו בקריאה קדושה ובקשה מהרבנים, הגבאים ועסקני הצבור, שבכל בתי כנסת, יסדרו בשבת פרשת קדושים - תהיו.

דרשות התעוררות למען קדושת ישראל

ולחזכר במיוחד ע"ד **מורא מקדש** המוזכר בפ' זו, ומקדשי תיראו" וגו' להודיע חומר האיסור של דיבור בבית הכנסת דברים בטלים ח"ו **ובפרט בשעת התפלה ולימוד התורה**

והמדברים הם בכלל מחטיאים את הרבים, וחוב גדול לפעול ולפקח על זה. וכתב רבינו יונה באגרת התשובה אות ט'. וגם כל הקהל חייבים להוכיחו ולחשוך אותו מחטאו להעם יחברך עדי עד" וראה בשו"ע משנה ברורה סי' קכ"ד סעיף כ"ז וזהירו ע"ד הסכנה הנשקפת ח"ו מתלבושת בלתי צנועה. ולהודיע כי חוב קדוש אשר בנוח ישראל תלבשנה **תלבושת צנועה וכשרה** כגון שמלות ארוכות ושרולין ארוכות. והנשואות לכסות ראשן, וסוגי הבגדים או הגרביים לא יהיו מעשה רשת או שקופות. ולא יהיו בצבע אדום (כמובא במהרש"א במס. ברכות כ' בשם הערוך) וראה בשו"ע יור"ד סי' קע"ח ובש"ך סעיף ג'. ולגדור גדרו הצניעות בדרך ישראל סבא

ובסות קיום שמירת מורא מקדש, ובסות שמירת נהרי הצניעות וקיום המסך כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך וגו' וזהו מהצד קדוש וגו' (ירמיהו כ"ג) והנה לבין מקדשנו ותפארתנו בבראת נאי"צ בב"א

בקדוה בצפי' לרחמי שמים אייר תשליו בידך ומעידה ת"ו

נאם **יעקב יצחק וייס** ראביד פניח"ק ת"ו

נאם **ישראל משה דושינסקי** בלאמוד תנח"מ מודרני ונחל

נאם **משה ארי' פריינד**
נאם **ישראל יעקב פישר**

דפוס חורב / י"ד ענוד"ה רח' חוגי המעגל 2 מאה שערים

עניית אמן כהלכתה

לא

לא) על כל קטרוג שהשטן מקטרג הקב"ה במדת רחמיו משתיק לו, אבל אם מקטרג ואמר שישראל אין להם יראה ומדברים בבה"כ לזה אין להקב"ה כביכול תירוץ, כי עכשיו ראינו בעוה"ר האומות עומדים בבית תפלתם באימה וכיראה, ומיד נותן הקב"ה רשות לחבל העולם, וזהו דבר רח"ל ואל תקרי דבר אלא דיבור שה"י מדבר בכיה"כ וברא מלאכים משחיתים המה ממיתים אותו בשעת הדבר בר מינן. (דרך משה יום ח)

לב) אם תרצו להציל אתכם מן הדבר בר מינן וגם בניכם הקטנים שלא ימותו ח"ו במיתות משונות שקורין פאק"ן מוזל"ן, שזו ג"כ מין דבר רח"ל מנעו עצמיכם מן ההגיון, ר"ל שלא תדברו ח"ו בבה"כ שום דבר בטל. (שם יום תשיעי).

יה"ר שיתקדש שם שמים על ידינו ונזכה לגאולה שלימה האמיתית בניקל, וביטול כל גזרות וצרות וחבלי משיח ע"י אמירת איהש"ר כמבואר בחז"ל

הקונטרס הזה נתאפשר להדפיס ולהפיץ בישראל כדי לזכות את הרבים ולקדש שם שמים ע"י הרבני החסיד העסקן הנמרץ לכל דבר שבקדושה הרוצה בעילום שמו נכד בעל הלבושים המשתוקק ומתמוגג מאד להקים עולה של אמירת אמן לעטרת יושנה כדרך זקינו בעל הלבושים זצ"ל, כידוע מספר ווי העמודים וספר הגן עובדא הנוראה והנפלאה המפורסמת מה שאירע אצל הגה"ק הנ"ל עבור שנידוהו רבו הקדוש בחכמת הנסתר עבור מניעת אמן אחר ברכת תינוק.

מזמור לתודה

מעמקי לבבי ובכל נימי נפשי אברך ברכת הדיוט לכבוד הרבני החסיד הנ"ל שנדבה לבו ליקח על כתפיו החלושים לילך בעקבי זקינו בעל הלבושים זצ"ל, להחזיר עטרת עניית אמן יש"ר ליושנה, ומקדיש למטרה זו נפשו גופו ומאודו.

זכות זקינו הקדוש בעל הלבושים יעמוד לו לפעול גדולות ונצורות במקצוע הלז ולראות פרי טוב בעמלו שהוא כל מגמת נפשו, ומגלגלין זכות ע"י זכאי, ויזכה גם להלאה לזכות הרבים בשאר דברים העומדים ברומו של עולם כאוות נפשו הטהורה מתוך נחת דקדושה בריאות השלימות והחבת הדעת, ויזכה לראות בניס ובני בניס עוסקים בתורה ובמצות ומזכי הרבים עביג"צ בב"א.

הסכמות ומכתבי עידוד נדפסו בשו"ת „זבחו זבחי צדק" ובספר „אפיית המצות השלם" (ג"ח) ובספר „אכילת מצות בישראל" (ז"ח) ובספר „נפש ישעיי" ב' חלקים ובקונטרס „מנחת יהודה" ח"ו מספרי „נפש ישעיי" על מאכלות אסורות, ועוד.

PREPARED FOR

אחינו בני ישראל

יודעין אנחנו כי הרבה הרבה יהודים כשרים צמאה נפשם ולבם יהמה לזכות לשבת בצל ביהמ"ד שאין שוחחין ומפטפטין פטפוטי דברים בטלים בעת התפלה, ולרוב מחמת חסרון ידיעה מתגוללין בבתי מדרשים שאין נוהגין כן, וע"כ בקרוב אי"ה מתכוננים אנחנו לפרסם באופנים שונים בתי מדרשים ששם ימצאו מנוח המדקדיקן הנ"ל, וגם שאר עצות והדרכות בעזה"י.

מי שיש לו רעיון כל דהו שיוכל לזכות אחרים ע"י הקונטרס "עניית אמן כהלכתה" שנקבץ בו התעוררות מרובה בענין הנ"ל ימחול לפנות אלינו ויקבל בחנם הקונטרס (ידענו מהרבה שהקונטרס עשה עליהם רושם

כביר).

עדיין יש מספר מצומצם ספר: **אפיית המצות השלם** (כרך א' ג' חלקים), **אכילת מצות בישראל** (כרך ב' ז' חלקים), **נפש ישע"י** (על מאכלות אסורות) **שו"ת זבחו זבחי צדק** (על הלכות שחיטה ובדיקה) עם קונטרס **שמחת שלום** (על הלי חופה וחתונה), **מנחת יהודה** (על חומר איסור הסעמילאק וחלב עכו"ם) **אהלי ישראל** (הדרכות ליושבי באנגלאוס), **מנוחת שלום** (הדרכות נפלאות להינצל ממאכלות אסורות).

היות עס געפינט זיך בא מיר עטליכע ספרים גרייט צום דרוק, און צוליב ענגשאפט פון געלט קען מען דאס נישט דרוקען. ע"כ בעטען מיר ווער עס איז פאראינטערעסירט אויסצוצאלען איינס פון די ספרים לזכות את הרבים, לעי"נ די נאנטע פון זיין משפחה, און דער נאמען פון ספר וועט טראגען דעם נאמען פון די נשמה וואס מען וויל מאכען אן אנדענק, זאל זיך ווענדען צו:

RABBI S.J. GROSS, 4711 12th Avenue, B'klyn, N.Y. 11219 Tel: 436-8086